

KIRJALLISUUTTA

1. Yleistä

Erinomainen ja ajantasainen johdatus historialliseen slavistiikkaan, teos, josta slavistin ura lähtee sujuvasti käyntiin, on Alexander Schenker: *The dawn of Slavic* (1995). Hyvä johdanto kontrastiiviseen slavistiikkaan ja muutoinkin slaavilaisiin nykykieliin on Bernard Comrie & Greville G. Corbett (toim.): *The Slavonic languages* (1993). James P. Mallory: *In search of the Indo-Europeans: Language, archaeology and myth* (1989) on paras ja helppolukuisin saatavilla oleva johdatus yleiseen indoeuropeistiikkaan.

Hyviä ja ajantasaisia johdatuksia historiallisvertailevaan indoeurooppalaiseen kielentutkimukseen, varsinkin fonologian alueelta, ovat Manfred Mayrhofer: *Indogermanische Grammatik, Band I* (1986) sekä hieman toista koulukuntaa edustava Oswald Szemerényi: *Einführung in die vergleichende Sprachwissenschaft* (1989), josta on ilmestynyt myös englanninkielinen versio. Indoeurooppalaista morfologiaa käsittelee Jerzy Kuryłowicz: *The inflectional categories of Indo-European* (1964). Historiallisen kielentutkimuksen metodologinen perusteos on Raimo Anttilan monipuolinen joskin raskaslukuinen *Historical and comparative linguistics* (1989). Suunnilleen saman tavarantarjoilee hieman lukijaystävällisemmällä tavalla Lyle Campbell: *Historical linguistics* (2004, 2nd edition).

2. Yleistä historiallista slavistiikkaa

Slaavilaisten kielten historiallisen fonologian ja morfologian perusteoksia ovat

Wenzel Vondrák: *Vergleichende slavische Grammatik I* (1924) ja *II* (1928)

George Y. Shevelov: *Prehistory of Slavic* (1964), helppolukuinen kuten amerikkalaiset aina

André Vaillant: *Grammaire comparée des langues slaves I* (1950), *II* (1958) ja *III* (1974)

Antoine Meillet: *Le slave commun* (1965)

Peter Arumaa: *Urslavische Grammatik I* (1964), *II* (1976) ja *III* (1985)

Jussi Halla-aho
Muinaiskirkkoslaavin käsikirja
- kirjallisuutta -

Terence R. Carlton: *Introduction to the phonological history of the Slavic languages* (1991)

Tuore synteesi morfologian keskeisistä kiistakysymyksistä löytyy Robert Orrin teoksesta *Common slavic nominal morphology, a new synthesis* (2000). Aksentologisia kysymyksiä käsittelevät Christian Stang: *Slavonic accentuation* (1957) ja V.A. Dybo: *Славянская акцентология* (1981).

3. Muinaiskirkkoslaavin oppikirjoja

Johdannossa haukkumiani muinaiskirkkoslaavin kielioppeja ovat esimerkiksi

August Leskien: *Grammatik der altbulgarischen Sprache* (1909, edelleen hyvä ja erittäin deskriptiivinen)

Wenzel Vondrák: *Altkirchenslavische Grammatik* (1912)

Paul Diels: *Altkirchenslavische Grammatik* (1932)

A. Seliščev: *Старославянский язык I* (1951) ja *II* (1952)

Hans Bielfeldt: *Altslawische Grammatik* (1961)

Nikolaj Trubetskoy: *Altkirchenslavische Grammatik* (1968)

Grigore Nandriș: *Old Church Slavonic Grammar* (1969)

Horace Lunt: *Old Church Slavonic Grammar* (1974)

Rudolf Aitzetmüller: *Altbulgarische Grammatik als Einführung in die slavische Sprachwissenschaft* (1978)

I. Dobrev: *Старобългарска граматика* (1982)

William Schmalstieg: *An Introduction to Old Church Slavic* (1983)

4. Käsikirjoituksia

Tärkeimmät muinaiskirkkoslaavilaiset käsikirjoitukset ja niiden editiot ovat

Jussi Halla-aho
Muinaiskirkkoslaavin käsikirja
- kirjallisuutta -

CODEX ZOGRAPHENSIS

- * Jagić: *Quattuor evangeliorum codex glagoliticus olim Zographensis nunc Petropolitanus* (1879)

CODEX MARIANUS

- * Jagić: *Памятник глаголической письменности. Мариинское четвероевангелие* (1883)

CODEX ASSEMANIANUS/VATICANUS

- * Vajs & Kurz: *Evangeliarum Assemani. Codex Vaticanus 3. Slavicus glagoliticus. Tomus I. Prolegomena* (1929)
- * Kurz: *Evangeliář Assemaniův. Kodeks Vatikánský 3. slovanský. Díl II* (1955)

LIBER SABBAE/SAVVINA KNIGA

- * Щепкин: *Саввина книга* (1903)

PSALTERIUM SINAITICUM

- * Altbauer: *Psalterium Sinaiticum, an 11th Century Glagolitic Manuscript from St. Catharine's Monastery, Mt. Sinai* (1971)

FOLIA KIEVENSIA

- * Німчук: *Київські глаголичні листки* (1983)

EUCHOLOGIUM SINAITICUM

- * Geitler: *Euchologium. Glagolski spomenik manastira Sinai brda* (1882)
- * Frček: *Euchologium Sinaiticum. Texte slave avec sources grecques et traduction française* (1933)
- * Nahtigal: *Euchologium Sinaiticum. I. Fotografski posnetek; II. Tekst s komentarjem* (1941-1942)

CODEX SUPRASLIENSIS

- * Северьянов: *Супрасльская рукопись* (1904)
- * Заимов: *Супрасльски или Ретков сборник* (1982-1983)

5. Aikakaulehtiä

Historiallisvertailevan indoeuropeistiikan ja historiallisen slavistiikan kannalta tärkeitä aikakaulehtiä ovat *Indogermanische Forschungen*, *Journal of Indo-European Studies*

Jussi Halla-aho
Muinaiskirkkoslaavin käsikirja
- kirjallisuutta -

(varsinkin arkeologisissa kysymyksissä), *Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung/Historische Sprachforschung/Historical Linguistics* (vaihtaa epäsäännöllisin väliajoin nimeään), *Diachronica, Sprache, Folia Linguistica Historica, Baltistica, Linguistica Baltica, Lingua Posnaniensis, Wiener Slavistisches Jahrbuch, Language, Word*.